

Розвиток інституціональної економіки та її вплив на соціальну інфраструктуру

У статті досліджені та узагальнені поняття «інституціональна економіка», «соціальні інститути» та чинники їх формування і розвитку. Сформульовано необхідність інституціональної трансформації та її вплив на соціальну інфраструктуру економіки України.

Ключові слова: інституціональна економіка, соціальні інститути, інститут, соціальна інфраструктура, інституціоналізація, економічна свобода, економічна поведінка, економічний спосіб мислення.

А.І. ПОПРОЗМАН,
к.э.н., доцент

Развитие институциональной экономики и ее влияние на социальную инфраструктуру

В статье исследованы и обобщены понятия «институциональная экономика», «социальные институты» и факторы их формирования и развития. Сформулирована необходимость институциональной трансформации и ее влияние на социальную инфраструктуру экономики Украины.

Ключевые слова: институциональная экономика, социальные институты, институт, социальная инфраструктура, институционализация, экономическая свобода, экономическое поведение, экономический образ мышления.

А. ПОПРОЗМАН,
Ph.D., associate professor

The development of institutional economics and its impact on social infrastructure

In the article the concept and generalized institutional economics, social institutions and factors of their formation and development. Formulated need for institutional transformation and its impact on the social infrastructure of the economy of Ukraine.

Keywords: institutional economics, social institutions, institutions, social infrastructure, institutionalization, economic freedom, economic behavior, economic way of thinking.

Постановка проблеми. Побудувати модель соціально орієнтованої ринкової економіки без формування сучасних соціальних інститутів неможливо. Доказом цього твердження є доконаний факт невдалих реформ соціальної інфраструктури попередніх двадцяти п'яти років. Але для формування сучасних, дієвих та життєздатних соціальних інститутів спочатку необхідно подолати закоренілий споживацький спосіб мислення переважної більшості населення вихований та сформований патерналістською політикою держави протягом багатьох десятиліть домінування командно-адміністративної системи, яка за період років незалежності України адаптувалась і успішно мімікруючи під гаслами, а не діями реформ дожила до сьогодення часу. Шкідливий гібрид патерналізму та командно-адміністративної економіки, який агресивно знищує у зародку всі починання реформ, можна викоренити тільки знищивши його основу, псевдо реформи, та благодатне поле шкідливої агітації, тобто сформувати новий економічний спосіб мислення.

Тільки на основі нового економічного способу мислення переважної більшості населення України можна збудувати стійкі, життєздатні і ті, що відповідають сучасним вимогам та викликам, соціальні інститути, що будуть виконувати основні соціально значимі функції, які забезпечать досягнення поставлених цілей на основі виконання притаманних їм соціальних ролей, що є соціальними цінностями та нормами відповідного рівня життя населення.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Серед сучасних вітчизняних вчених, які досліджують проблематику розвитку інституціональної економіки, слід назвати таких як

А.А. Ткач, Т.М. Качала, Б.Ф. Заблоцький, О.Г. Баранов, Ю.В. Ущяпівський та інших. Серед закордонних видатних вчених економістів дану проблему досліджують Т. Еггертссон, З.Г. Фуруботн, Р. Рихтер, Д. Норт, Пол Хейне, Пітер Дж. Боуттке та інші.

Метою статті є дослідження інституціональної економіки, інституціональної трансформації та чинників впливу на соціальну інфраструктуру економіки України.

Виклад основного матеріалу. Однією з важливих функцій економічної науки є освітня функція, а її реалізація ґрунтується на необхідності переходу від адміністративно організованого суспільства до цивілізованого, економічно організованого суспільства. Змістом цієї функції є формування економічної психології кожної людини, соціальної або професійної групи. Базуючись на цій фундаментальній функції, необхідно формувати новий економічний спосіб мислення, а інституціональна трансформація економіки України передбачає радикальні інституційні зміни у системі політичних, правових, економічних і соціальних відносин.

Економічна діяльність відбувається у певному інституціональному середовищі. Інститути – це не просто організаційні структури, «це нормативні моделі, які визначають, що у даному суспільстві вважається обов'язковим, заданим або очікуваним способом дії або соціальними взаємовідносинами».

Інститути, як зазначає Д. Норт, – це певні «конструкції, що створені людською свідомістю». Вони, задаючи певні стандартні обмеження, створюють можливості, на які розраховують члени суспільства. Організації створюються для реалізації цих обмежень і разом із тим для використання можливостей впливу на зміни у самих інститутах.

Інститути є набором правил і норм, які повністю визначають поведінку людини, інститути лише обмежують набір альтернатив, із яких кожен може вибрати ті, що відповідають власним критеріям, залежно від ролі, яку вони відіграють в економічній системі, і рівня рефлексії суб'єкта з приводу його діяльності (див. табл.) [9].

Найбільш поширеними є визначення інститутів, запропоновані Д. Норттом. «Інституції – це правила гри в суспільстві або, точніше, вигадані людьми обмеження, які спрямовують людську взаємодію у певне русло і, як наслідок, структурують стимули у процесі людського обміну – політичного, соціального чи економічного». Саме зміни в правилах гри відрізняють одну економічну систему від іншої. Інститути зменшують невизначеність у поведінці людей і фірм, певним чином регламентуючи їх діяльність; вони визначають можливі варіанти поведінки будь-яких економічних суб'єктів у процесі їх взаємодії, обмежуючи їх офіційно встановленими нормативними актами й неписаними правилами. Інститути «складаються з офіційних писаних правил, а також, звичайно, неписаних кодексів поведінки, що лежать в основі офіційних правил і доповнюють їх» [6, 10].

Ісландський економіст Т. Еггертссон пропонує розрізнити неінституціоналізм і нову інституціональну економічну теорію, що визначається глибиною модифікації неокласичного підходу. За змістом нова інституціональна економічна теорія стала істотно ширшою, ніж запропонований ним підхід, оскільки ця теорія включає концепції, що принципово не сприймають як елементи жорсткого ядра, так і оновлені неокласичні моделі, що допускають вибірковість використання принципу обмеженої раціональності [13].

Інституціональна економіка є сукупністю напрямів сучасної економічної теорії які об'єднуються загальними властивостями пов'язаними з розширенням предметної сфери економічної теорії, зокрема вивчення поведінки людей в галузі політики, економіки, права, конкуренції тощо і використання в економічному аналізі категорії «інститут» та модифікація базових припущень, які створюють метод дослідження [1, 2].

Інституціоналізація – це перетворення соціальних намірів на норму шляхом їх упровадження за допомогою інституцій влади й на основі засобів правового, економічного, політичного регулювання. Інституціонування можна назвати процес оформлення соціальних намірів у конкретні правові акти, за виконання яких відповідають органи влади й управління.

Які б не були наміри, що інституціонуються, їх об'єднує уявлення про благо. У зв'язку з цим стає корисним трактування Платоном «Ідеї Блага» як знання, через посередництво якого стає потрібним і корисним справедливість і все інше.

Інституціоналізація ринкової інфраструктури означає трансформацію намірів господарських суб'єктів створити сприятливе середовище для обміну у вигляді норм права за допомогою економіко-правової регульовальної діяльності реальних суб'єктів влади. Інституціонуванням ринкової інфраструктури можна назвати процес прийняття конкретних правових актів, що регламентують діяльність суб'єктів ринку [6, 8].

Соціальні програми, науково обґрунтовані інституціоналістами, стали практикою державного регулювання економіки, часто використовують програмування та індикативне планування (зокрема, у Франції). Значною мірою ідеї інституціоналізму реалізовано у шведській моделі економічного розвитку. Інституціоналісти беруть активну участь у розробленні проектів конверсії воєнного виробництва. Прихильники інституціоналістсько-соціального напрямку висувають такі теорії: «суспільство послуг» М. Кларка та Ж. Фурастьє, «суспільство масового споживання» У. Росту, «постіндустріальне суспільство» Д. Белла, «суспільство третьої хвилі» Д. Тоффлера та ін. [5].

Інституціональна економіка є сукупністю шкіл, що розрізняються окремими предметними і методологічними особливостями, а поєднує їх дотримання певних принципів, характеристик та концепцій, зокрема дотримання принципу методологічного індивідуалізму який полягає в поясненні інститутів через інтереси і поведінку індивідів, які їх використовують для координації дій. Виключно індивід стає базисом в аналізі функціонування інститутів. Концепція «інституціональної людини» припускає наявність складної системи мотивів людини мета якої полягає у гармонізації взаємовідносин із зовнішнім соціальним середовищем на основі філософії солідарності. Солідарність полягає в набутті людиною сталих соціальних зав'язків і перетворенні на суспільну людину [1, 2].

В Україні відносно недавно були започатковані дослідження проблем функціонування та впливу інститутів на економічну, політичну та управлінську діяльність, об'єктом дослідження яких є інститути, які повинні забезпечити нормальне протікання та регулювання соціально-економічних процесів у суспільстві.

Основоположники інституціоналізму (Т. Веблен, У. Гамільтон, Д. Норт) в основу інституціонального методу дослідження економічних відносин заклали розуміння під інституціями

Класифікація інститутів за визначеними критеріями [10]

Критерій	Види інститутів	Характеристика
1. Залежно від рівня формалізації	Формальні	Включають політичні, економічні правила й контракти та поділяються на такі класи: посадові, розмежувальні, цільові, повноважні й агрегаційні
	Неформальні	Розширені, вдосконалені та видозмінені офіційні правила; схвалені суспільством норми поведінки, звичаї й традиції; добровільно обрані стандарти поведінки
2. Залежно від ролі, яку відіграють в економічній системі	Базові	Основні (наприклад, інститут власності, підприємництва, конкуренції тощо)
	Комплементарні	Допоміжні, що формуються навколо базових
3. Залежно від рівня рефлексії суб'єкта з приводу його діяльності	Природні	Ті, що виникають як автоматична реакція на ті чи інші зміни в економічному середовищі
	Штучні	Є результатом цілеспрямованої людської діяльності, що проводиться відповідно до ідеальної моделі. Суб'єкт оцінює не тільки саму цілеспрямовану дію, а й її системні характеристики та подальші наслідки

комплексу способів мислення стосовно відносин між людиною і суспільством, тобто, усталені способи мислення та поведінки, які є спільними для більшості людей. Інститути розглядаються як «правила гри» у суспільстві, які формують відносини між людьми. Поняття «інституту» на сьогодні має багато трактувань. Т.М. Качала вважає, що сформовані в суспільстві інститути можуть виступати не лише як норми й правила, а й як інститути-організації, що відіграють важливу роль у системі ринкових відносин і її господарюючих суб'єктів [4, 11].

За словами А. Ейнштейна, «економіка змінюється зі змінами нашого мислення». Перехід до нових економічних відносин потребує не тільки розуміння, а й прискореного розвитку економічного мислення людей. У процесі розвитку інституціональної економіки важливою проблемою є зміна економічної поведінки людини в напрямку розвитку в неї підприємливості, діловитості, ощадливості, працьовитості та інших ціннісних орієнтацій, які ґрунтуються на економічному способі мислення.

Слід повернутися до думки Адама Сміта: той, хто заробляє більше грошей для себе і своєї сім'ї, одночасно створює умови для збагачення всього суспільства. Національний дохід і національне майно не є романтичними та загадковими явищами. Люди мають розуміти, що власність – це і багатство, і великий клопіт, а заздрість та жадібність – і пороки, це фактори, згубні для економіки [5].

Тривалий час потреба в формуванні економічного мислення була відсутня, тому що за умов адміністративно-командної економіки нічого не треба було вирішувати самому, а людина не почувала себе безпосереднім учасником економічних відносин, їй не треба було впливати на хід економічних подій, не треба було виявляти творчу активність, здійснювати вибір свого місця в економічній системі.

За ринкових відносин людина починає усвідомлювати не тільки цінність свободи вибору, а й відповідальність, що з вибором пов'язана. Приймаючи рішення зайнятися бізнесом чи працювати за наймом, людина вибирає свою долю і долю своїх дітей. Тому економічне мислення – не просто багаж економічних знань, а здатність їх засвоїти, використати в практичному житті, іншими словами, це формування моделі економічної поведінки [12, 13].

Під економічною поведінкою ми розуміємо спосіб ціннісного освоєння дійсності, вміння використовувати знання та норми в економічній діяльності. У вузькому розумінні економічна поведінка – це система цінностей, норм, потреб, інтересів, що визначають економічну діяльність людини. Тому вивчення економічної поведінки, якою вона стає в умовах ринкової трансформації, дозволить визначити, якою є людина в економіці сьогодні і якою вона буде в найближчому часі. А від того, якими будуть носії економічної культури, залежить, як швидко економічне зростання стане для нас реальністю.

В умовах ринкової системи господарювання кожна людина самостійно вирішує проблеми: що вона хоче і може робити, як це треба робити, щоб отримати бажаний результат та чи буде її праця визнана суспільством – людина стоїть перед постійним вибором. Можливість мати вибір завжди була засобом і метою розвитку людства.

Ринкова форма господарювання дозволяє здійснити вибір кожній людині. В умовах ринку людина має більше шансів, ніж при інших формах господарювання, самостійно вибра-

ти шлях для поліпшення свого життя, кращого і найповніше-го задоволення своїх потреб. Проблема вибору для кожної людини є проявом і здійсненням найвищої цінності людини – тобто свободи. Формою свободи в сфері економіки є економічна свобода. Економічна свобода стає реальністю тільки в умовах ринкової економіки.

На нашу думку, ринок має суттєвий вплив на економічний спосіб мислення, що носить діалектичний характер. Це виражається в таких аспектах: по-перше, економічний спосіб мислення відображає рівень економічних свобод, характеризує потенціал ринкової економіки; по-друге, тип економічних відносин, форми господарювання впливають на зміст і форми економічного способу мислення та економічного процесу.

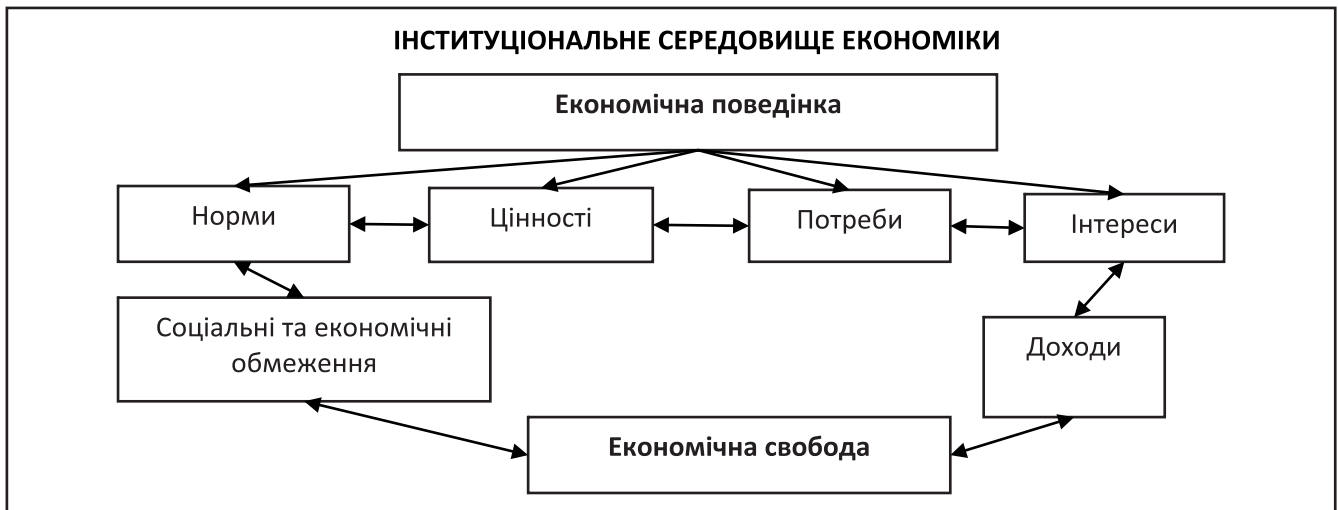
Свобода – це можливість мислити і діяти вільно, самостійно та відповідально. Відповідальність є головним атрибутом, складовою свободи. Без відповідальності немає свободи. Кожне самостійне рішення в умовах ринку передбачає відповідальність за нього, за результати діяльності згідно з цим рішенням. Свобода економічного вибору – це прояв свободи в економічній сфері, можливість та здатність самостійно приймати рішення про види і засоби економічної діяльності. Економічна свобода слугує фундаментом розвитку ринку і розвитку особистості. В основі економічної свободи є економічні відносини. Економічна культура як форма ціннісного освоєння економічної дійсності передбачає вибір економічної ролі і відпрацювання моделей економічної поведінки, що здійснюють економічну свободу в конкретній економічній ситуації [12, 13].

Головними суб'єктами ринку є виробники і споживачі, продавці та покупці. Кожен з цих суб'єктів має в умовах ринку реальну економічну свободу. А це означає, що вони мають певні права: 1) без обмежень формулювати і виражати свої потреби; 2) вільно виробляти товар, що користується попитом; 3) право вибирати із запропонованих товарів ті, що найповніше задовольняють потреби споживача чи покупця; 4) здійснювати посередницьку діяльність у відносинах виробник-споживач.

Ці прояви економічної свободи є загальними як для виробників, так і для споживачів. Вибір кожною окремою людиною своєї ролі залежить найбільшою мірою від неї самої. Кожна з економічних ролей має конкретний прояв економічної свободи. Економічна свобода як свобода дій у сфері виробництва, розподілу, обміну та споживання в умовах ринку дозволяє перевірити у реальних умовах дієвість обраної моделі економічної поведінки. Вибрана модель економічної поведінки в конкретній економічній ситуації уточнюється, удосконалюється, набуває нових характеристик, а це збагачує інституціональне середовище економіки. Взаємозв'язок економічної поведінки та економічної свободи зображено на схемі (див. рис.).

Нова економічна реальність не дає чітких вказівок для людини у сфері економіки. Людина повинна сама вирішувати, з ким їй потрібно вступати в економічні відносини, як будувати ці відносини: виробляти чіткі критерії для оцінки себе і оточуючої дійсності з погляду доцільності й результативності щодо потреб й інтересів людини.

Ринкова економічна поведінка має будуватись за такими принципами: 1) принцип відповідальності; відповідальність існує як відповідальність перед суспільством за свої дії та їх наслідки для суспільства (економічні, моральні, психологічні, екологічні); 2) принцип раціональності, існує як оптимальна

Взаємозв'язок економічної поведінки та економічної свободи в інституціональному середовищі економіки [8, 13]

функція багатьох факторів ринкової економіки. Індикатором раціональності виступають відхилення отриманого результату від бажаного та суспільна доцільність затрат та результатів різних видів праці. Водночас через систему прибутків чи збитків вона є визначальним стимулом до формування раціональної економічної структури; 3) принцип чесності: цей принцип ринкової економічної поведінки пов'язаний з потребою у чіткій інформації про ситуацію на ринку, частиною якого є кожен. Мусить існувати розуміння того, що кожен суб'єкт господарювання зможе досягти більших успіхів, коли буде зосереджений не на приховуванні правдивої інформації про свою діяльність, а на самій економічній діяльності; 4) принцип економічної свободи: економічну свободу в умовах ринкової економіки мають всі її суб'єкти. Від того, як вони будуть втілювати її в життя, залежить яким буде ринок взагалі. Нечесність і непорядність суб'єктів ринку обмежують свободу економічних відносин, спотворюють їх. Цей принцип ринкової економічної поведінки є дієвим стимулом швидкого становлення цивілізованих ринкових відносин і єдино можливим шляхом як для кожного конкретного виробника, споживача, продавця, покупця, кредитора, роботодавця та ін., так і для побудови незалежної правової держави з соціально-орієнтованою ринковою економікою [7, 10].

Умовою розвитку соціальних інститутів є соціальна потреба. Інститути організують спільну діяльність людей з метою задоволення соціальних потреб. Соціальний інститут утворюється на основі соціальних зав'язків, взаємодії і відносин конкретних осіб, індивідів, соціальних груп та є самостійними суспільними утвореннями, що має свою логіку розвитку [3].

Отже, економічна свобода виробника тісно пов'язана з економічною свободою покупця, відповідно, економічна культура є визначником економічної поведінки як виробника, так і споживача. Вона є тим критерієм, за яким здійснюється вибір. Тому модель ринкової поведінки виробника передбачає формування ринкової економічної культури.

Економічна свобода споживача передбачається економічною свободою виробника. Свобода вибору у споживача відбувається при наявності на ринку великої кількості товарів здатних задовольнити одну і ту ж потребу. Споживач у аргументації свого вибору координує зусилля виробників у пошуках това-

ру, якого чекає ринок, надає цьому товару конкретних характеристик, вимагає очікуваних якостей, властивостей, формулює орієнтовну ціну. В умовах ринку через економічну свободу виробника і економічну свободу споживача відбувається інтеграція їх інтересів. Економічна свобода виробника і споживача в умовах ринку є як засобом, так і стимулом їх діяльності.

Висновки

Інституціональна економіка повинна ґрунтуватись на збалансованості та взаємодії соціальних інститутів. Взаємодія соціальних інститутів визначає розвиток загальнолюдських та національних цінностей, що відображаються на соціальній інфраструктурі яка повинна формувати зміст духовної спільності людей на основі спільної мови, національну ідеологію, науку, освіту, культуру, мистецтво, розвивати інтелект, економічний спосіб мислення, самоусвідомлення індивіда, розуміння свободи економічного вибору, праці на себе і мети побудови національної держави з соціально орієнтованою ринковою економікою.

Список використаних джерел

1. Баранов О.Г. Інституціональна економіка: навч. посібник / О.Г. Баранов. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2010. – 196 с.
2. Білінська Я.В. Інституції та економічний розвиток // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №2. – С. 36–49.
3. Заблоцький Б.Ф. Національна економіка: Підручник / Б.Ф. Заблоцький. – Львів. Новий світ – 2000. 2009. – 582 с.
4. Качала Т.М. Інституціоналізація економіки України: проблеми та перспективи: монографія. У 2 т. Т. 1 / Т.М. Качала, Черкаський ДТУ. – Черкаси, 2011. – 475 с.
5. Корнійчук Л.Я. Історія економічних учень: Навч.-метод. посібник / Л.Я. Корнійчук. – К.: КНЕУ, 2002. – 284 с.
6. Норт Д. Институты, институциональные изменения и функционирование экономики. / Д. Норт. – М.: Фонд экономической книги «Начала», 2007. – 273 с.
7. Попрозман Н.В. Якісні параметри управління конкурентно спроможністю підприємств // Формування ринкових відносин в Україні. НДЕІ. – 2012. – Вип. №11. – С. 161–165.
8. Попрозман О.І. Роль інституціональної системи національної економіки. // 36. наукових праць. Науково-дослідний економічний

інститут Міністерства економіки України. Формування ринкових відносин в Україні. Вип. №9. – Київ, 2009.

9. Соціально-економічні інституції економічної системи України: монографія / За заг. ред. проф. К.С. Солонінка. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – 232 с.

10. Ткач А.А. Інституціональна економіка. Нова інституціональна економічна теорія. Навч. пос. / А.А. Ткач. – К.: ЦУЛ, 2007. – 304 с.

11. Фуруботн З.Г., Рихтер Р. Институты и экономическая теория: Достижения новой институциональной экономической теории /

Пер. с англ. под ред. В.С. Катькало, Н.П. Дроздовой. – СПб.: Издат. дом Санкт-Петербур. Гос. ун-та, 2009. – 395 с.

12. Хейне Пол, Боуттке Питер Дж., Причитко Дэвид Л. Экономический образ мышления / Т.А. Гуреш (пер. с англ. и ред.). – 10-е изд. – К.: Издательский дом «Вильямс», 2009. – 530 с.

13. Эггертссон Т. Экономическое поведение и институты / Т. Эггертссон Пер. с англ. – М.: Дело, 2011. – 359 с.

УДК 336.71

В.І. РУДЕВСЬКА,

к.е.н., доцент кафедри банківської справи, Університет банківської справи

Напрями реалізації грошово-кредитної політики НБУ в Україні

У статті розглянуто проблемні питання формування грошово-кредитної політики НБУ та вдосконалення інструментів її реалізації в кризових умовах. Визначено сутність та типи грошово-кредитної політики. Надано характеристику грошово-кредитній політиці регулятора за період 2011–2015 років. Виявлено макроекономічні фактори, які чинили вплив на грошово-кредитну політику НБУ. Актуалізовано необхідність врахування об'єктивних чинників у процесі застосування інструментів грошово-кредитної політики. Запропоновано напрями реалізації грошово-кредитної політики НБУ на основі таргетування інфляції. Сформульовано основні завдання грошово-кредитної політики держави.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, регулятор, криза, таргетування, інфляція, валютний курс, макроекономіка.

В.И. РУДЕВСКАЯ,

к.э.н., доцент кафедры банковского дела, Университет банковского дела

Направления реализации денежно-кредитной политики НБУ в Украине

В статье рассмотрены проблемные вопросы формирования денежно-кредитной политики НБУ и совершенствования инструментов ее реализации в кризисных условиях. Определены суть и типы денежно-кредитной политики. Охарактеризована денежно-кредитная политика регулятора за 2011–2015 годы. Выявлены макроэкономические факторы, оказывавшие влияние на денежно-кредитную политику НБУ. Актуализирована необходимость учета объективных факторов в процессе применения инструментов денежно-кредитной политики. Предложены направления реализации денежно-кредитной политики НБУ на основе таргетирования инфляции. Сформулированы основные задачи денежно-кредитной политики государства.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, регулятор, кризис, таргетирование, инфляция, валютный курс, макроэкономика.

V. RUDEVSKA,

candidate of economics sciences (PhD), associate professor, Department of Banking University of Banking

Directions for implementation of NBU monetary policy

The monetary policy of the NBU and improvement for its implementation in crisis period of time are in the focus of this article. The essence and types of monetary policy are analyzed. The characteristics of monetary policy regulator for the period 2011–2015 are provided. Macro-economic factors are discovered impacting on the monetary policy of the NBU. The objective factors have to be considered in the application of instruments of money and credit policies. Directions for implementation of NBU monetary policy based on inflation targeting are proposed. Basic objectives of monetary policy are settled.

Keywords: monetary policy, regulator, crisis, targeting, inflation, currency rate, macro-economy.

Постановка проблеми. Розвиток економічних відносин на сучасному етапі характеризується посиленням значення фінансової складової економічних процесів у забезпеченні стійкого та ефективного функціонування соціально-економічних систем. Фінансові ринки та банківські системи знаходяться в процесі постійного ускладнення структури та перманентного виникнення фінансових та банківських криз. Регулювання рівноваги грошово-кредитного ринку спонукає до подальших досліджень методичних засад формування зваженої грошово-кредитної політики.

За роки становлення ринкової системи в Україні було сформовано основні складові інституційного забезпечення грошово-кредитної політики і запроваджено сучасні ін-

струменти регулювання грошово-кредитної політики, проте застосування Національним банком ринкових методів і інструментарію грошово-кредитної політики характеризується досить низькою ефективністю. Як наслідок, виникають проблеми та суперечності проведення ефективної грошово-кредитної політики в Україні. Монетарна політика продовжує залишатися закритою і недостатньо зрозумілою, що не сприяє формуванню належної довіри до монетарної влади з боку суб'єктів господарювання й населення. Не вистачає дієвих механізмів державного контролю і звітності за результати її проведення. Стрибокподібні зміни валютного курсу, значні інфляційні очікування, високі процентні ставки багаті в чому є наслідком низької ефективності функціонування